

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	14 februari 2023	n.v.t.

Onderwerp

GS Brief aan Katwijk over bevoegd gezag windturbines langs Valkenburgse meer

Advies

1. Vast te stellen de GS brief aan B&W van de gemeente Katwijk over bevoegd gezag windturbines langs Valkenburgse Meer.
2. Vast te stellen de GS brief aan PS over bevoegd gezag windturbines langs Valkenburgse Meer.
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de GS-brief aan Katwijk over bevoegd gezag windturbines langs Valkenburgse meer.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om in de brieven aan het college van B&W en Provinciale Staten te verduidelijken dat PIP's niet aangepast zullen worden naar aanleiding van deze brieven..

Bijlagen

- GS-Brief aan Katwijk over bevoegd gezag windturbines langs Valkenburgse Meer
- GS brief aan PS
- Brief van het college van B&W van 24 november 2022 inzake Bevoegdheden windenergie
- Brief gedeputeerde Potjer aan gemeente Katwijk inzake windenergie Valkenburgse Meer

1 Toelichting voor het College

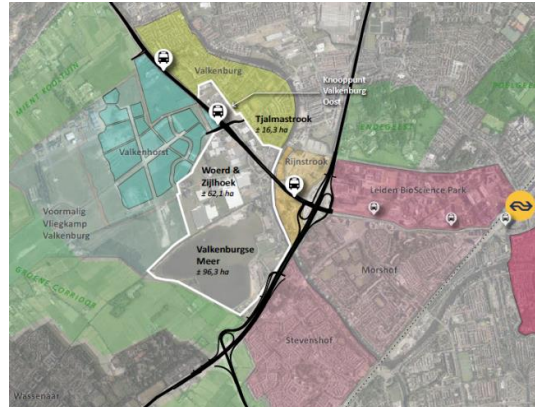
De provincie vindt het belangrijk dat de gemeenten zelf de regie houden op de ontwikkeling van windenergie in hun gemeente. Als echter een gemeente deze regie niet pakt, onvoldoende voortgang boekt of de ontwikkeling zelfs tegenwerkt of stopzet, dan ziet de provincie zich genooddakt de regie over te nemen en eventueel haar bevoegdheid terug te nemen.

De locatie Valkenburgse Meer in de gemeente Katwijk is al vele jaren een locatie voor windenergie in de provinciale omgevingsverordening; is opgenomen in de Regionale Energie Strategie (RES) Holland Rijnland; en is tevens opgenomen in de gebiedsvisie die de gemeente Katwijk voor de omgeving van het Valkenburgse Meer heeft gemaakt.

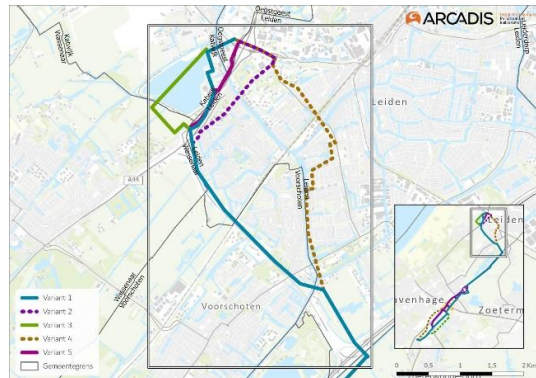
Omdat de gemeente Katwijk ondanks diverse gesprekken en concrete ondersteuning met een gezamenlijk ingehuurd procesmanager weinig vorderingen lijkt te maken met de opwek van duurzame energie, heeft de portefeuillehouder in oktober op verzoek van de wethouders middels een brief de wethouders Mostert en Van der Spek verzocht met een uitgewerkt stappenplan te komen voor de realisatie van windenergie in relatie tot de ontwikkelingen en procedures voor de integrale ontwikkeling van de locatie Valkenburg. Daarbij is gewezen op de mogelijkheid dat het bevoegd gezag voor de windturbines wordt teruggenomen door de provincie. In november is hierop een reactie vanuit het College van B&W gekomen, waarin de gemeente een aantal vragen aan de provincie stelt hoe wij omgaan met participatie en de veelheid aan belangen alvorens zij besluit de bevoegdheden al dan niet terug te geven.

Rondom het Valkenburgse Meer loopt een aantal grote ontwikkelingen:

- Ontwikkeling van de woonwijk Valkenhorst op de oude luchtmachtbasis
 - Ontwikkeling van de wijk Zijlhoek- De Woerd
 - De groene ontwikkelzone tussen Wassenaar en Katwijk
 - De PIP HOV-route Katwijk-Leiden
 - Recreatieve doorontwikkeling Valkenburgse Meer
-
- De Rijnlandroute takt ten zuiden van het meer aan op de A44

- De PIP warmteling+ met warmte uit de Rotterdamse haven

- De ontwikkeling van 3 windturbines (9MW)

De gemeente Katwijk heeft het haalbaarheidsonderzoek Windpark Valkenburgse Meer laten uitvoeren door Witteveen en Bos. In het rapport d.d. 9 maart 2022 blijkt uit onderzoek door landschapsarchitectenbureau Alle Hosper dat er ook opstellingen mogelijk zijn, die de recreatieve functie van het meer niet in de weg zitten of belangen van ondernemers aldaar schaden. Ook qua visuele impact is meer mogelijk dan men wellicht vermoedt. Dat vraagt echter wel een betere en integrale samenwerking tussen Wassenaar, Katwijk en de provincie, omdat de variant met 1 molen op Wassenaars grondgebied in de groene corridor het beste scoort.

Twee sporen voor de bevoegdheid

Er zijn 2 sporen mogelijk voor de gemeente Katwijk:

1. De gemeente houdt zelf de bevoegdheden
2. De provincie krijgt de bevoegdheden terug

Ad 1. De gemeente Katwijk blijft aan het stuur en kan daarmee de gemeentelijke belangen en van de andere belanghebbenden in het gebied beter incorporeren. De opgewekte energie en baten kunnen direct aan Valkenhorst en het gebied toekomen. De gemeente kan bijvoorbeeld de toekomstige bewoners van Valkenhorst deel laten uitmaken van een nieuwe energie coöperatie.

De ontwikkeling van windturbines kan bovendien een positieve bijdrage leveren aan de recreatieve ontwikkeling van een locatie als het Valkenburgs Meer. Zie de GS brief met voorbeelden.

Ad 2. In dit geval ontstaat er een veel groter speelveld, omdat de provincie hogere doelen heeft die groter zijn dan alleen Katwijk. Zie de GS brief met voorbeelden.

Kansen en belemmeringen

Met betrekking tot de ontwikkeling van de windturbines is een aantal risico's, maar ook kansen te benoemen.

Lokale politiek

De lokale politiek wil het niet, zowel in Katwijk als Wassenaar.

- *Katwijk*

In Katwijk is Durf de grote partij geworden. Hun standpunt is geen windturbines. In de gebiedsvisie op het Valkenburgse Meer wordt ingezet op het meer als parel van rust en natuur. Een andere mogelijkheid om duurzame energie op te wekken - in de vorm van een drijvend zonnepark op het Valkenburgse Meer - is dan ook door de raad afgewezen. Een nieuwbouwwijk heeft geen behoefte aan hoog- of midden temperatuur warmte, daarom wordt ingezet op bodemenergie als duurzame energiebron voor Valkenhorst. Echter, voor een laag temperatuur warmte/koudenetwerk is ook elektriciteit benodigd. De elektrificering van het wagenpark in Nederland gaat daarnaast ook veel extra stroom vragen. De vraag is hoe Katwijk de energieneutraliteit van de wijk gaat realiseren zonder het Windpark aan het Valkenburgse meer.

- *Wassenaar*

Tussen Katwijk en Wassenaar is de verhouding rondom de ontwikkeling van Valkenhorst wat verstoord. Wassenaar wil Katwijk's Valkenhorst met de groene ontwikkelzone op grotere afstand houden en heeft een zienswijze ingediend tegen de plannen van Valkenhorst. Bovendien heeft zij aan het College van B&W van Katwijk een brief gestuurd dat zij tegen de komst van windturbines is en hoopt dat Katwijk de komst ervan zal tegenhouden.

De groene ontwikkelzone, die tussen Wassenaar en Katwijk ligt, biedt aanknopingspunten om een integrale gebiedsaanpak met Wassenaar, Katwijk en de provincie te maken. Voor de verschillende ruimtevragers hebben we elkaar nodig en niemand is gebaat bij het niet uitvoeren ervan. Immers, het is zonde de kracht van de wind verloren te laten gaan, in plaats van het om te zetten in bruikbare energie. De robuuste groenstructuur is nodig voor flora, fauna en de gezondheid van mens en dier. Met de ontwikkelingen integraal aan te pakken kunnen we mensen uit de brand helpen om hun energierekening betaalbaar te houden, de klimaatverandering te beperken en de stikstofuitstoot te verminderen. Hiermee kan de wijk Valkenhorst klimaatneutraal en stikstofarm gebouwd worden.

Belanghebbenden

- *Bewoners*

Bewoners van de naastgelegen Leidse wijk zijn goed georganiseerd en maken zich alleen al over de werkzaamheden voor de warmteling grote zorgen. Alle negatieve publiciteit over geluid, slagschaduw en veiligheidsrisico's van windturbines helpt de beeldvorming niet en wakkert angst over mogelijke overlast aan.

- *Recreatieve bedrijven aan het meer*

Datzelfde geldt voor de recreatieve ondernemers aan het meer. Zij zijn bang dat de hun belangen worden geschaad door de windturbines.

- *Exploitant*

Er is nog geen initiatiefnemer voor windturbines gevonden. Vraag is in hoeverre de marktconsultatie voldoende is uitgevoerd om initiatiefnemers te vinden en in hoeverre energie coöperaties of het opzetten van een nieuwe voor de nieuwbouwwijken, hierin is meegenomen.

We hechten veel waarde aan een goed participatieproces, voorafgaande aan een besluit over nieuw beleid of een project, omdat we ons beleid en plannen zoveel mogelijk willen verrijken met verschillende perspectieven van Zuid-Hollandse gemeenten, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners. Een goed en afgestemd participatieplan is de basis van een goed participatieproces. Wij willen dan ook dat de '4D's' uit ons omgevingsbeleid in elk participatieplan en -proces worden toegepast.

Veel omwonenden en andere belanghebbende staan negatief tegenover windturbines vanwege mogelijke overlast, veiligheidsrisico's en gezondheidsklachten. Het wel zo eerlijk om klachten niet weg te redeneren: er bestaat indirect een relatie tussen het geluidsniveau van een windturbine en hinderbeleving. De hinder die mensen ervaren van windturbines kan indirect gezondheidseffecten hebben. Maar onderzoek wijst ook uit dat de klachten niet direct veroorzaakt worden door de windturbines zelf, maar door zogenaamde niet-akoestische factoren, zoals de betrokkenheid bij het planproces, de voorspelbaarheid van het geluid, etc. . De gevoelde relatie kan worden weggenomen door arrangementen te bedenken waarin bewoners zich meer met de windmolen verbonden voelen. Bijvoorbeeld door zorgvuldige participatie in het planproces, gedeeld eigenaarschap (via een energie-coöperatie) of dus via het delen van financiële baten.

Samengevat

Met deze brief schetsen we 2 sporen voor de ontwikkeling van de windturbines. We roepen de gemeente Katwijk op om integraal het gebied aan te pakken om zo meerdere belangen te dienen. Uiteindelijk hebben zowel gemeente als de provincie een belangrijke rol te vervullen, waarbij het niet moet uitmaken wie de trekker van het project is, zolang we maar het gebied integraal met elkaar oppakken. Daarom nodigen we de gemeente Katwijk uit voor een bestuurlijk overleg en vragen haar dan aan te geven of en op welke wijze zij een rol voor zichzelf zien. En daarbij hoe zij denken invulling te geven aan de energieneutraliteit van de nieuwe woonwijk Valkenhorst.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW : € 0,00

Programma : Ambitie 3 - Schone energie voor iedereen

Financiële risico's : Er zijn geen directe financiële verplichtingen verbonden aan dit besluit. Pas als besloten wordt tot een PIP of een gebiedsgerichte aanpak is het regelen van capaciteit in mensen en middelen onderdeel van dat besluit.

Mogelijke financiële risico zit in het vooraf investeren door de provincie van inzet van mensen, zonder dat duidelijk is of deze kosten verhaald kunnen worden op een uiteindelijke initiatiefnemer. Voor het doorlopen van een procedure PIP of Project besluit is inzet nodig van een projectleider inclusief (juridische) ondersteuning. De kosten voor het projectMER kunnen via de anterieure overeenkomst op de ontwikkelaar worden verhaald. Omdat er nu nog geen initiatiefnemer is, vervult de provincie bij een snelle start van de procedure feitelijk de rol van initiatiefnemer. Hiermee ligt het

risico van het dragen van de kosten voor de procedure en onderzoek bij de provincie, omdat nog niet zeker is of er een ontwikkelaar gevonden kan worden. De business case voor deze locatie is op het eerste gezicht mager. Om het risico te verkleinen, zou de provincie eerst op zoek kunnen gaan naar een ontwikkelaar of een energie coöperatie, voordat zij de procedure voor inpassing en vergunningverlening start. Dan is waarschijnlijk de Omgevingswet van kracht en hebben we te maken met een Projectbesluit.

Inschatting is – op basis van ervaringen bij windpark Spui - dat een PIP/Projectbesluit full time inzet vraagt van een projectleider gedurende twee à drie jaar. (Juridische) ondersteuning is nodig voor de formele procedure gedurende twee jaar voor 20 tot 32 uur in de week. Deze capaciteit kan niet vanuit het bestaande windteam worden geleverd en zal dus extra moeten worden geregeld of ingehuurd.

Onderzoeks- en begeleidingskosten

Daarnaast zullen kosten worden gemaakt voor projectMER en inhuur begeleiding participatieproces. Inschatting is dat dit 150.000 tot 200.000 euro zal kosten. Deze kosten worden in principe gedragen door de initiatiefnemer.

Juridisch kader

n.v.t.

2 Voorafgaande besluitvorming

De betreffende windlocatie Valkenburgse Meer is benoemd in de Omgevingsverordening op kaart 16. Daarnaast is het opgenomen in de Regionale Energie Strategie (RES) Holland Rijnland. Tevens is de windlocatie opgenomen in de gebiedsvisie die de gemeente Katwijk voor de omgeving van het Valkenburgse Meer heeft gemaakt.

3 Proces

De intenties achter de ambitie om hier windturbines te realiseren binnen de kaders van andere provinciale belangen op deze locaties zijn tijdens meerdere bestuurlijke overleggen uitgewisseld. Deze brief dient als formeel antwoord op de brief van de gemeente Katwijk uit november 2022 en om de gemeente te informeren over de noodzaak van het tot uitvoering brengen van de verschillende ambities, die in het gebied rondom het Valkenburgse Meer liggen, door een integrale en gezamenlijk aanpak tussen de gemeenten Katwijk, Wassenaar en de provincie.

4 Participatie en rolname

Ondanks de aanwezigheid van mogelijk strijdige belangen werken we samen om tot een 'win-winoplossing' te komen waarbij we de doelstellingen voor de recreatie- en natuurfunctie niet ten koste laten gaan van de noodzaak hier windturbines te bouwen.

5 Communicatiestrategie

Op bestuurlijk niveau is er regelmatig contact om goed geïnformeerd te blijven. De focus ligt op een integrale aanpak van de verschillende ruimtevragers van natuur, recreatie, windturbines en wonen. Aangezien Katwijk de raad informeert is het voorstel een afschrift te sturen aan PS.